

Contents

From Publisher's Desk

Librarians' Day: 2021

સ્મરણાંજલિ વેબીનાર - ગુજરાત ગ્રંથાલય જગત
ના અનન્ય કાર્યકર્તાઓને પુણ્યસ્મૃતિમાં એડીનેટ
ની ગાંજલિ

Some Recent Trends in the Library of the Future Given by ALA: 2021

Triggering Reading Habits in Children

Some Useful Marketing Tools Which Can be Used in Your Library

FROM

PUBLISHER'S DESK

Dear LIS Professionals,

This issue contains details of the Webinar held to commemorate three of our very senior professionals, whose contribution to the Library Science field has been truly invaluable.

Owing to the pandemic the Librarians' Day Seminar was not held last year. This year also since the situation has not

improved, it will be held online. Please do register as soon as possible by paying a token registration fee of only Rs. 200/-

LIBRARIANS' DAY SEMINAR: 2021

ADINET in collaboration with National Institute of Design (NID), Ahmedabad will be conducting the seminar on 14th August 2021. The seminar is held in the commemoration of the birth anniversary of Dr. S. R. Ranganathan, Father of Library Science of India.

The theme of the seminar is "Current Trends in Academics: The Way Forward to Create Agile and Resilient Libraries"

Sub-Theme 1

Current trends in imparting education

Sub-Theme 2

Role of libraries in supporting education during and post pandemic

Sub-Theme 3

Case studies of Agile and Resilient Libraries

Sub-Theme 4

Role of institutional archives in supporting academics and research

Papers are invited

Owing to the current situations the Seminar will be held online. There will be a small token registration fees of 200/- for all delegates.

All LIS professionals who wish to submit a paper on the Seminar theme are requested to do so before **1st July, 2021**. **Only original work with Keywords, Abstract and Bibliographical references** will be accepted.

For further details please click on the following Link:

<https://www.alibnet.org/public/abstract/vent/66.pdf>

સ્મરણાંજલિ વેબીનાર - ગુજરાત ગ્રંથાલય જગતના અનન્ય કાર્યકર્તાઓને પુણ્યસ્મૃતિમાં એડીનેટ ની સંબંધિત.

એડીનેટ, ગુજરાત યુનિવર્સિટી, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ તથા ગુજરાત ગ્રંથાલય સેવા સંયુક્ત આયોજન

સ્મરણાંજલિ વેબીનાર
ગુજરાત ગ્રંથાલય જગત ના અનન્ય કાર્યકર્તાઓને પુણ્યસ્મૃતિમાં એડીનેટની અંજલિ

શ્રી આદરણીય પ્રાધ્યાપક અને ગ્રંથપાલ ગુજરાત યુનિવર્સિટી સ્વ. રમણભાઈ પટેલ	શ્રી આદરણીય પ્રાધ્યાપક અને ગ્રંથપાલ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ સ્વ. કિરીટભાઈ ભાવસાર	શ્રી આદરણીય પ્રકાશક, પ્રાધ્યાપક, લેખક, સંપાદક, પ્રેરણામૂર્તિ સ્વ. જયંતભાઈ મેઘાણી
---	---	--

સ્વર્ગસ્થો ને ગ્રંથાલય જગત ની સ્મરણાંજલિ

પ્રવક્તા/વિષય

શ્રી નવલસિંહ વાઘેલા, સાર્વજનિક ગ્રંથાલય અને ગ્રંથપાલ	ડૉ. કોકિલા ટાંક, ગ્રામ્ય કોલેજ ગ્રંથાલયો માટે સેવા નું આયોજન
--	--

ડૉ. મનીષ માંડલ
શાળા અને ઈ-રેકોર્ડ : આજના સંદર્ભ સ્મરણાંજલિ વેબીનાર

તા. 09 જાન્યુઆરી 2021
સમય : 11-00 થી 12.30

zoom LINK

એક સારા શિક્ષક:

શ્રીમતિ ભરુચા એ MICA ના શ્રી શૈલેષભાઈ યાજ્ઞીક ને ત્રણે સદગત મહાનુભાવો વિષે કહેવા નિવેદન કર્યું.

શૈલેષભાઈએ પ્રસ્તાવિક કથન કર્યું કે ત્રણે સદગત મહાનુભાવોએ એ કરેલા કામનો પરીચય મર્યાદીત સમય માં આપવો કઠીન છે. ત્રણે લાયબ્રેરી સાયન્સ ના અધ્યાપક સાથે, સંચાલન માં પણ હતા. કીરીટભાઈ અને રમણભાઈ અમદાવાદ સ્થિત હોવાથી સીધા સંપર્ક માં હતા. કીરીટભાઈ વિદ્યાપીઠ ના, સેલ્ફ ડીસીપ્લીન્ડ, અને શિક્ષક તરીકે સારા કોમ્યુનિકેટર પણ ખરાજ. વિદ્યાર્થીઓ સાથે જોડાઈને રહેતા અને એમના દ્રષ્ટિકોણ થી વિચારી અને સમજાવી શકતા. લાયબ્રેરી પ્રત્યે પ્રેમ અને કટીબ્ધતા હતી. શિક્ષણ અને સંચાલન નું અદ્ભુત સમન્વય સાધી શકતા. જયંતભાઈ આગવી પારખ્વ ભુમીકાને કારણે, "પ્રસાર" ના માધ્યમે વધુ પ્રચલીત હતા. તેમના વિદ્યાર્થીઓ અને વાંચન પ્રેમીઓમાં આગવી ઓળખપ્રાપ્તિ. શિક્ષક વિદ્યાર્થીના જીવનમાં એક તફાવતની દુનિયા બનાવી શકે છે. વર્ગખંડથી લઈને તેમની લાંબી સફળતા સુધીની દરેક વસ્તુને અસર કરે છે. તે બતાવે છે કે સારા શિક્ષકો એક સૌથી મહત્વપૂર્ણ પરિબળ છે જે વર્ગખંડમાં વિદ્યાર્થીઓની સિદ્ધિમાં ફાળો આપે છે. જો તમે શિક્ષણની કારકિર્દી પર વિચાર કરી રહ્યાં છો, તો સારા શિક્ષકના ગુણોનું અન્વેષણ કરવું મહત્વપૂર્ણ છે. સુવિધાઓ અને શાળાના સંસાધનો કરતાં વધુ મહત્વપૂર્ણ છે શાળા નેતૃત્વ. અમેરિકન

ઇકોનોમિક્સ એસોસિએશન (એઇએ) ના 2014 ના અધ્યયનમાં જાણવા મળ્યું છે કે શિક્ષકોની ગુણવત્તામાં થયેલા સુધારાથી કોલેજોના વિદ્યાર્થીઓ, વિદ્યાર્થીઓના ભાવિ પગાર, તેમના પાડોશની ગુણવત્તા અને તેમના ભાવિ ભાગીદારી દર 401 કે બચત યોજનાઓમાં પણ ભાગ લે છે.

તો શું શિક્ષકને સારા બનાવે છે?

સધર્ન ન્યૂ હેમ્પશાયર યુનિવર્સિટી (એસએનએચયુ) એજ્યુકેશન ફેકલ્ટીને અને યુનિવર્સિટીના વિદ્યાર્થીઓએ એવા ગુણો પર તેમના વિચારો શેર કર્યા કે જે અસરકારક શિક્ષકોને ઊભા કરે છે. વાંચવાનો પ્રેમ હોવો જરૂરી છે.

- ઉચ્ચ આયોજન અને વિગતવાર લક્ષી.
 - તેઓ ટેક વલણો સાથે ચાલુ રાખો.
 - સારા સંશોધક.
 - મજબૂત પ્રતિબદ્ધતા અને સ્વ-શિસ્ત.
1. સારા શિક્ષકો મજબૂત સંદેશાવ્યવહાર કરે છે.
 2. સારા શિક્ષકો સારી રીતે સાંભળે છે.
 3. સારા શિક્ષકો સહયોગ પર ધ્યાન આપે છે.
 4. સારા શિક્ષકો સ્વીકાર્ય છે.
 5. સારા શિક્ષકો શામેલ છે.
 6. સારા શિક્ષકો સહાનુભૂતિ બતાવે છે.
 7. સારા શિક્ષકોને ધીરજ હોય છે.
 8. સારા શિક્ષકો વાસ્તવિક-વર્લ્ડ લર્નિંગનું મૂલ્ય ધરાવે છે.
 9. સારા શિક્ષકો શ્રેષ્ઠ પ્રયાસો શેર કરે છે.

“Good Librarians and Teachers make such a huge impact on their students’ lives,”

by શૈલેષ યાજ્ઞિક- સિનિયર એડવાઇઝર-મિમી અને કેઇઆઇસી

સાર્વજનિક ગ્રંથાલયો અને ગ્રંથપાલ

નવલસસીંહ વાઘેલા દક્ષીણ આફ્રિકા થી જોડાતા હોવાથી થોડો વિલંબ થયો. તેમણે ત્રણે સદગત ગુરુજન સમાન વડીલોને શબ્દાંજલિ આપતાં જણાવ્યું કે, કીરીટભાઇ, જયંતભાઇ અને રમણભાઈના જવાથી ખાલીપો વરતાયો છે વિષય તરફ આગળ વધતાં તેમણે, સાર્વજનિક ગ્રંથાલયોની પ્રસ્તાવના આપતાં તેમના અભ્યાસના આધારે તારવેલ પ્રકારો અને આંકડાકીય માહિતી આપી.

ગુજરાતમાં ૭૦૦ જેટલાં સાર્વજનિક ગ્રંથાલયો છે.

તેના મુખ્ય ત્રણ પ્રકાર:

- ૧) સરકારી ગ્રંથાલયો
- ૨) અનુદાન લેતા ગ્રંથાલયો
- ૩) સંસ્થા સંચાલીત ગ્રંથાલયો.

સાર્વજનિક ગ્રંથાલયની લાક્ષણિકતા એ કે જાતી જ્ઞાતી ના ભેદભાવ વગર જે તે વિસ્તારમાં વાચકોની જરૂરીયાતની વાચન સામગ્રી પુરી પાડવી. સાર્વજનિક ગ્રંથાલયો ગુજરાતમાં ઉપેક્ષિત રહ્યા છે તેવું તેમનું તારણ છે. તેનું કારણ અપેક્ષા મુજબ

સેવાઓ અપાતી નથી. આનું કારણ, અધિનીયમ છે. ગ્રંથાલયોને સ્વતંત્રતા થી કામ નથી થઈ શકતું. નિયામકની નિયુક્તિ કાંતો થતી નથી અથવા અપુરતી હોય છે. ક્યારેક નિયુક્ત નિયામક દુરલભ સેવે છે. જે જાગૃત છે તેમને સત્તા નથી અને કેટલાક સેવા આપે છે તેની કદર નથી. અફસોસ ની વાત એ છે કે ગુજરાત સરકાર નો, " વાંચે ગુજરાત કાર્યક્રમ સુદાન ન રહો તેમાં પુસ્તકો અને દર્જી વિગાં પછા સૌરાષ્ટ્ર ના ગ્રંથાલયોની અભ્યાસ કરવા મુલાકાત જરૂરી બને છે. જોકે અહિ ગ્રંથ પસંદગીની પ્રક્રિયા ક્ષતિપૂર્ણ છે. પ્રકાશક કમિટીને પુસ્તકો મોકલે તેમાંથી જ પસંદગી થાય છે. વાચક ની જરૂરીયાત કે ગ્રંથપાલના સુચનોના પુસ્તકો નથી આવતાં ! આ માટે સર્વેક્ષણ થવું જરૂરી છે. પુસ્તકની વધતી કિંમત પણ સારા પુસ્તક વસાવવામાં નડતર છે. વાચકોને સાંપ્રત સમયમાં આકર્ષવાનું અઘરું થતું જાય છે. ટેકનીકલ સગવડો અને સોશીયલ મીડીયા નું વધતું મહત્વ અને પ્રભુત્વ પણ અવરોધ રૂપ બને છે. આના ઉપાયરૂપે સાર્વજનિક ગ્રંથાલયો માટે વિવિધ કાર્યક્રમો નું આયોજન અનિવાર્ય બને છે . જ્ઞાનગોષ્ઠી, બાળભવન સકીય કરી બાળ વાર્તા વાંચન, જેવી પ્રવૃત્તિઓ યોજવી વગેરે. નવસારી ના સાર્વજનિક ગ્રંથાલય માં આવી પ્રવૃત્તિઓ ચાલતી

હોય છે, જેમકે ચર્ચાસભા, બાલસભા, વાર્તા કે વિષિષ્ટ પુસ્તકોનું વાંચન ! નવલસર્સીહભાઈએ સ્વ કીરીટભાઈ ને યાદ કરી તેમનો એમ જે લાયબ્રેરી નો સંદર્ભ અને તેમણે તૈયાર કરેલ અલભ્ય અને દુરલભ્ય ગ્રંથોની સૂચિનો નિર્દેશ કર્યો. સાથેજ પુસ્તકોના જતન પર ધ્યાન આપી ધરોહરની સાચવણ તરફ ધ્યાન દોર્યું. અભ્યાસમાં સહાયરૂપ થનાર બિજી સંસ્થાઓનો **by નવલસર્સીહ વાઘેલા-પૂર્વ ગ્રંથપાલ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ**

ગ્રામ્ય કોલેજ ગ્રંથાલયો માટે સેવાઓનું આયોજન:
ગુજરાતના ગ્રંથાલય જગતના ત્રણ પાયાના સંનિષ્ઠ સિપાહીઓ, અમારા ગુરુવર્ય સ્વ પટેલ સાહેબ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠના સ્વ. ભાવસાર સાહેબ અને લોકિમલાપ તથા પ્રસાર નો પાયો રોપી પિતાની સાથે સ્થાન મળે તેવું નોંધપાત્ર કાર્ય કરતા ગયા તે સ્વ જયંત મેઘાણી સાહેબ આ પેનડેમિક કાળમાં પોતાનું જીવન કાર્ય કરતાં કરતાં આપણો સાથ છોડીને ચાલ્યા ગયા સ્વર્ગારોહણ કરતાં પરમ શાંતિનો અનુભવ કરી રહ્યા હશે. ત્રણે આ વેબીનાર સ્મરણાંજલી રૂપે ન હોત તો વધારે સારું હતું, પરંતું જીવનની વાસ્તવિકતા સ્વીકારીજ

રહી. ત્રણે છેલ્લી પણ સુધી કામ કરતાજ રહ્યા. મેઘાણી સાહેબ તો પુસ્તકનો અનુવાદ કરતાં કરતાં કોમ્પ્યુટર પર માથું ઢાળી દીધું ! તેમના ત્રણેના જીવનમાં ગ્રામ્ય કોલેજો માં સેવાનું આયોજન કેવી રીતે કરવું તેનો મર્મ છુપાયલો છે અને તે માટે સતત મને આપણા સ્વ અનિલકુમારન યાદ આવે છે. તેમનું વ્યવસાયિક પ્રદાન અદભુત હતું ! જોકે આજના વિષયના સંદર્ભે એ ડવાન્ટેજિયસ ના લેખી શકાય ! આઇ આઇ એમ અમદાવાદ માંથી આવતા વિદ્યાર્થીઓ અને પ્રોફેસરો પહેલાં થીજ મોટીવેટેડ હોય પરંતુ ગ્રામ્ય કોલેજ ગ્રંથાલયોના પડકારો અનેક છે. સૌરાષ્ટ્ર અને અન્ય યુનિવર્સિટીના ઉમદા વિદ્યાર્થીઓ કોલેજ કે ગ્રામ્ય ગ્રંથાલયો જોઇને આઘાતમાં હેબતાઇ જાય છે. ગ્રામ્ય ગ્રંથાલય વિશે સીલેબસમાં ભણ્યા હોવા છતાંય તેને વાસ્તવિક સ્વરુપ સાથે રીલેટ નથી કરી શકતા ! ગ્રામ્ય ગ્રંથાલયોની પરિસ્થિતિઓ શું છે તેની ચર્ચાઓ કરવાનો અત્યારે કાંઇ અર્થ નથી ! ગ્રાઉન્ડ લેવલની વાસ્તવિકતા દયનીય છે અને તેમના પડકારો ઘણા એક કોલેજ ગ્રંથપાલે ગ્રંથાલય માં આવતા અને મોટેભાગે ન આવતા વિદ્યાર્થીઓ સાથે કામ કરવાનું હોય છે. મતલબ બીલકુલ રો મટીરીયલ કહેવાય ! કેટલાક વિદ્યાર્થી બેનમુન હીરા બનવાની ક્ષમતા

ધરાવતા હોય પણ જમીનમાં દટાલાને કાઢી અને તરાશવાની ક્ષમતા કેળવવી એ ગ્રામ્ય ગ્રંથપાલને માટે મોટો પડકાર છે, મોટામાં મોટી સેવા છે. બસ આટલું કરવાનું છે કે ગ્રામ્ય કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ ને મોટીવેટ કરી ગ્રંથાલય ના માધ્યમે તરાશીને સ્વ અનિલકુમારની લાયબ્રેરીઓ જેવી કે IIM, IIT, IIPSC, IIPSC વગેરેનો સંપર્ક કરવા તારામ આમ મારા મતે ગ્રામ્ય કોલેજ ગ્રંથપાલોએ સાત કાર્યો નું આયોજન કરવાનું છે.

૧) તમારી કોલેજના બેનમુન હીરાને "ઓળખવા" એ ગ્રામ્ય કોલેજ ગ્રંથાલયનું પ્રથમ કાર્ય અને સેવા.

૨) આવા ક્ષમતાવાન વિદ્યાર્થીઓ પર પ્રારંભિક તૈયારી રુપે ઇન્ફરમેશનના રીસોર્સીસ માંથી ત્રણ વિષયમાં પરિચિત કરવા અને એક લાઇફ લોગ ડેવેલપમેન્ટ કાર્યો કરવી તમારા આ વિદ્યાર્થી સાથે જીવંત સંપર્કમાં રહેવું ઓનલાઇન અને ઓફલાઇન. વર્ગખંડના વ્યાખ્યાનો યાદ નહીં રહે પણ તમારી સાથેની આ ઇન્ટરેક્શન ઇવેન્ટ જીવનભર યાદ રહેશે. તેથી તેની સાથે જીવંત સંપર્કમાં રહેવું એ

૪) "ઝેરનું મારણ ઝેર" તેમ સોસીયલ મીડીયાના ખતરનાક પ્રભાવનું મારણ પણ સોશિયલ મીડીયાનેજ બનાવી એનો ભરપુર ઉપયોગ કરી મીસ ઇન્ફરમેશન અને ફેક ન્યુઝ થી વિદ્યાર્થી ને દુર રાખો.

યોગ્ય ઇનફરમેશન રીસોર્સીસ થી જોડી આપો તે ચોથી સેવા છે

પ) ટેકનીકલ કાર્યો પુરા ન થયા હોય તો આ પેન્ડેમીક સમયનો લાભ લઇ સતત કાર્યરત રહી પુરા કરવા એ તમારી પાંચમી મહત્વની સેવા છે

ડ) ફેકલ્ટી મેમબર્સને કોર્સ કન્ટેન્ટ વિકસાવવામાં મદદ કરો ડિજીટાઇઝેશન કરો, એમને પણ રીસોર્સીસ થી પરીચિત કરો. સેલ્ફ સર્વીસ મોડેલ વિકસાવો, ઓનલાઇન ટીચીંગ માં મદદ કરો આ

૭) અંત જ આરંભ છે! પ્રો. રંગનાથનને યાદ કરી સતત "શબરી કાર્ય " કરતા રહો. અર્થાત દરરોજ નવા નવા માહિતી સ્ત્રોતોનો ખજાનો જમા કરતા રહો જેથી તમારા કોલેજ ગ્રંથાલયનો ઉપયોગ કર્તાને સમયસર મદદ મળતી રહે , તેને માટે પ્રોએક્ટીવ બસ આ સાત સેવાકાર્ય નું આયોજન, અને પ્રયોજન કરતા રહો એટલે પાયાનું કામ થયું કહેવાય !

by કોકીલા ટાંક- હેડ, ગ્રંથાલય અને મહિતી વિજ્ઞાન ભવન, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી

શાળા અને ઈન્ટરનેટ આજના સંદર્ભમાં:

શ્રી મનિષએ આદરણીય દિવંગત શ્રી કિરીટભાઈ, શ્રી રમણભાઈ અને શ્રી જયંતભાઈ ને ભાવાંજલિ

આપતા પોતાનું વ્યક્તવ્ય શરૂ કર્યું.

શાળા ગ્રંથાલય અને ભારત

2017 માં IFLA અને ગોએન્કા આંતરાષ્ટ્રીય શાળા ના સર્વેક્ષણ મુજબ મોટાભાગની શાળા ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં છે (85%) અને એમાં પણ 2/3 શાળા સરકાર દ્વારા સંચાલિત છે. આશરે 92% ઉચ્ચ માધ્યમિક શાળાઓ માં ગ્રંથાલય મોજુદ છે પણ સાથે સાથે ખેદજનક વાત એ છે કે 30% માં ગ્રંથપાલ ની જગ્યા ખાલી છે. એનો અર્થ એજ કે આપણે જે ગ્રંથાલય ની સેવાઓ આપવાની છે એના માટે ગ્રંથપાલની તૈયારી કરવાની સરકાર ની ચર્ચા કરી જેમાં શિક્ષક અને ગ્રંથપાલ ની ભૂમિકા કઈ હોય છે અને ખાસ કરીને ગ્રામ્ય વિસ્તારમાં - એની છણાવટ થઇ. ભણાવવાની રીત માં બદલાવ છતાં માહિતી આપવાની રીતે માં ફર્ક નથી પડતો, અને માહિતીનો ઉપયોગ એટલોજ વધુ થઇ રહ્યો છે. માહિતીનો ઉપયોગ એટલો જ વધુ થઇ રહ્યો છે. આજની તસ્વીર માં બદલાતી શિક્ષણ પદ્ધતિ માં આપણી પાસે ખાસ વિકલ્પ નથી પછી એ ભણાવવાની રીત, ભણતર, કે પાઠ્યપુસ્તક, કે પરીક્ષા લેવાની રીતે કે ગ્રંથાલય જ કેમ ના હોય. ગ્રંથાલય ની ભૂમિકા વિષે મુદ્દા મુકાયા જેમ કે સારા અને વાંચવા યોગ્ય પુસ્તકો લાવવા, આ

પુસ્તકો વિશેની માહિતી શિક્ષક અને વિદ્યાર્થીગણ સુધી ત્વરાથી પહોંચતી કરવી , શ્રી રંગનાથન નો નિયમ કે વાચકો નો સમય બચાવવો. બાળકો માં વાંચન રસ જગાવવો. ગ્રંથાલય એટલે જ્ઞાનાલય એવી સમજણ ઉભી કરવી અને એને મજબૂત કરવી. વાંચન એટલે મજા, આનંદ એવું વાતાવરણ નિર્માણ કરવું.

પડકારમાં મુખ્ય તો :

ગ્રંથપાલ ના હોય, ગ્રંથાલયની અલાયદી જગ્યા ના હોવી અથવા અપૂરતી હોવી, અપૂરતા ભંડોળ, ઓછા કર્મચારીઓ, પુસ્તકોની ઓછી પ્રત, કમ્પ્યુટર ના હોવા અથવા એનું અપૂરતું જ્ઞાન હોવું.

ફક્ત પ્રશ્ન કરવાથી આગળ નથી જવાતું તેથી વિકલ્પ પણ વિચારવા પડે.

વાંચન સામગ્રી ને વાચકો સુધી લઈ જવી, ટેકનોલોજી નો ઉપયોગ કરવો (Internet, Google..)

દ્રશ્ય શ્રાવ્ય (Audio visual) માધ્યમ ને કામે લેવા (FB, YouTube, Vimeo, Instagram..), નિ:શુલ્ક છતાં પણ સારી ગુણવત્તા ની વાંચન સામગ્રી જોતા રહેવી, વાચક ને માહિતી પ્રસાર ના ભાગીદાર બનાવો, word by mouth publicity અને નિયમિત રૂપે વાંચન ની યાદી બહાર પાડવી.

વાંચન ને વાચક સુધી લઈ જવા માટે નિ:શુલ્ક વાંચન સામગ્રીના ઉદાહરણ સાથે વિકલ્પો મુકાયા. બાળકો ને વાંચવા કરવા એ પ્રાણપ્રશ્ન છે અને એની માટે રમતા રમતા શીખવાડવું, કે પછી પ્રશ્નોત્તરી થી કે ખજાનાની શોધ માં જેવી રમત રમાડી બાળકોને પુસ્તક પ્રત્યે આકર્ષિત કરવા. મનગમતા લેખ /કવિતા, પ્રહસન/નાટક વી થી પણ પુસ્તકપ્રેમ શ્રેણી નિષ્કાસ. શ્રીધાનુષ્યમોદિયજરીએ ના વિચારો ટાંકતા સૂચન કર્યા કે આપણે સાર્વજનિક પુસ્તકાલય ના સભ્ય બની એના કાર્ય માં મદદરૂપ થઈ શકાય, તેમજ સરકાર સમક્ષ પ્રશ્નોની રજૂઆત કરી શકાય.

by મનીષ માંકડ-ગ્રંથપાલ, ડીએઆઈઆઈસીટી

TRIGGERING READING HABITS IN CHILDREN:

Reading is considered a pleasurable past-time more so for children. It is supposed to provide a much-needed change from their study-based schedule. However, of late, this reading habit seems to be getting reduced alarmingly. There are many reasons which attribute to this decline. Majority of these reasons are unavoidable and hence a challenge to get rid of completely.

However, there are some innovative ways to enhance reading habits in children. Parents are the first to introduce the books to their children. Reading passages or a story from a book is hugely beneficial in influencing book reading. When a child is young, an exciting story acts as a trigger to read the same book on growing up.

Gift a book for various celebrations such as birthday, vacation, passing an examination. Take your child to a book store, book exhibition or a library. Take him/her thru' a children's' section. This will harbour a browsing habit and will open up a vast universe of knowledge.

Once a child enters the formal schooling, the teachers and the librarian help enhance reading habits. Storytelling or a book reading session by a teacher or any class children creates a positive reading vibe. A morning prayer session can have a news reading from the newspapers. A weekly news magazine compilation project can be given as an introduction to the magazines and newspapers as current affairs sources. A dramatisation of historical events, characters, mythological stories, scientific, social and political events will also usher a wave of new readers for those books.

The various subject teachers can display the library books in their respective classes which must be read by the students for gaining a sharper insight into the subject. Similarly, the library can display books on a given theme such as environment day, science day, Literacy day etc. A book reading session on these themes can also be organized. Children can be encouraged to write their stories, poems, and essays published in a school newsletter. This practice will once again bring in focus on reading to improve the use of language. The games like quiz, treasure hunt etc make the children visit the library and read the relevant book to solve or answer the quiz questions. Here the book's format is immaterial – it can be physical or electronic. What is critical, however, is to inculcate a love of reading, a life-long passion.

by मनीष मांकड- ग्रंथपाल, डी.जे.आर.सी.टी

SOME RECENT TRENDS IN THE LIBRARY OF THE FUTURE GIVEN BY ALA:

Sr. No.	Recent Trends 2021	Library of the Future
01	Aging Advances	Workforce and population will change the World.
02	Anonymity	Communication on Internet and allowing to share information Secretly.
03	Artificial Intelligence	Artificial intelligence seeks to create "intelligent" machines that work and react more like humans.
04	Badging	Badging may be seen as an alternative to traditional forms of educational assessment and recognition
05	Basic Income	Apart Basic needs food and shelters, enable to individuals to pursue self-improvement and contributions to society.
06	Blockchain	Blockchain's potential purpose as a convenient system for record keeping could lead to more government documents, historical records, and other pieces of information migrating to such a system.
07	Co-Working and Co-Learning	Shared spaces where they can share ideas and knowledge across their work and create a sense of community.
08	Collective Impact	In the face of limited resources different sectors are adopting common agendas to combat issues within their communities.
09	Connected Learning	Connected learning is learning that is "highly social, interest-driven, and oriented toward

		educational, economic, or civic opportunity.
10	Corporate Influences	Corporates influence policies.
11	Creative Placemaking	Creative placemaking brings together partners from public, private, non-profit, and community sectors to strategically shape the physical and social character of a public space through arts and cultural activities.
12	Data Everywhere	New technologies have greatly improved the opportunities to collect, store, and analyze customer data and personal information.
13	Design Thinking	Especially in education, design thinking's popularity could have serious implications for people's perception of research.
14	Digital Natives	Children and young people born into and raised in a digital world (post-1980) may work, study, and interact in very different ways from "digital immigrants," or individuals who were born just a generation before.
15	Drones	Drones or 'Unmanned Aerial Vehicles' (UAVs) will become a regular part of life, used in research, transportation and delivery, artistic production, news coverage and reporting, law enforcement and surveillance, and entertainment.
16	Emerging Adulthood	Libraries might also begin thinking about programs and services that capitalize on this demographic, borrowing some ideas from young adult services (video games, media, socials) and adult services (career resources) to appeal to

		this category.
17	Experiential Retail	Libraries and other cultural institutions may increasingly need to emphasize the value of their space as true community space and its distinction from communal space in retail.
18	Facial Recognition	Facial recognition is a type of biometric technology that uses statistical measurements of people's features to digitally determine identity.
19	Fandom	As cultural institutions that preserve and provide access to books, video, music, and an increasing array of media, fandoms may be obvious partners in promoting literacy, engagement with culture, and media creation.
20	Fast Casual	Libraries that emphasize not only the affordability and value of libraries, but also the social and experiential value of library programs and services, might be able to capitalize on the popularity of the fast casual concept.
21	Flipped Learning	Library instruction, whether integrated into a course or presented as stand-alone sessions, may seek to adopt flipped learning models.
22	Gamification	Libraries, recognized as spaces for interest-driven learning and self-directed discovery, are ideal for the type of learning and discovery promoted by games
23	Haptic Technology	The integration of haptics into media may add a new descriptive feature into information objects, requiring libraries to rethink their systems for describing, classifying, or even retrieving resources.
24	Income	The library space – or any

	Inequality	opportunities the library provides that bring different people together – could be especially important in combating income inequality
25	Internet of Things	As connected objects proliferate, consumers may have technical questions about their use or will require new skills to implement and manage the devices.
26	Maker Movement	Libraries, traditionally collecting institutions that provide access to materials created by others, may now adopt new functions, providing communities with opportunities to create or co-create content for an individual's own use, for use by the community, or for inclusion in the library collection.
27	Micro-Mobility	Libraries may need to plan for patrons arriving on electric scooters or bikes or may be interested in how these services make it easier for users to access various branches or locations.
2	Privacy Shifting	The less technologically skilled – but also the technologically obsessed – may need to be made aware of the privacy concerns raised by new technologies and may need help in managing their privacy while benefiting from its use
29	Resilience	Libraries may need to align their facilities, services, and programs to demonstrate a resilient strategy.
30	Rethinking Rural	Library staff in small and rural communities have focused on collecting and promoting local information – about

		events, residents' accomplishments, and local history or significance
31	Robots	These collaborative robots will increasingly perform repetitive tasks and work alongside humans.
32	Self-Driving Cars	Libraries could become interested in self-driving technology as a means of improving materials delivery, outreach services, or transportation between locations.
33	Sharing Economy	Libraries will need to see what they can do – and share – to stay relevant in the sharing economy and meet the needs of people interested in sharing.
34	Short Reading	Formats that take advantage of short opportunities to read help encourage reading among those that are pressed for time, reluctant to read, or distracted by technology.
35	Smart Cities	Libraries could be outfitted with sensors to help city or campus administrators better manage facilities and improve users' experiences.
36	Subscription Boxes	Subscription boxes could provide opportunities for library staff to leverage their expertise to build strong connections with specific audiences in their communities.
37	Unplugged	Libraries may capitalize on users' perceptions of libraries as quiet spaces, marketing at least some spaces in their buildings as places to unplug, concentrate, and focus. This may be a rebranding from "quiet reading spaces" to "unplug zones" or "digital escape spaces" that capitalize on the

		trend's language.
38	Urbanization	Libraries in larger cities may be expected to play larger roles in economic and skill development even as they compete for resources in strained economies.
39	Virtual Reality	Libraries have long served as points for the public's first exposure to new technologies, and they could again play that role with virtual reality.
40	Voice Control	As voice-controlled devices become more popular, they will likely become a more readily available tool for reference.
41	Worker Activism	Across the past decade and particularly in 2018, 2019, and 2020, workers and employees in the technology sector have taken increased action within their companies, motivated
42	Corona 2019-20	New normal situation and new services

SOME USEFUL MARKETING TOOLS WHICH CAN BE USED IN YOUR LIBRARY:

1. Increase Emphasis on Patron and Supporter Retention Campaigns
2. Libraries Will Further Invest in Chatbots to Improve Patron Experience
3. More Libraries Will Leverage Private Messaging Apps to Connect Directly with Patrons and Supporters
4. Search Engine Optimization (SEO) Will Become More Important to Driving Website Visitors
5. Personalization Becomes Central to Your Email and Website Communications
6. Omnichannel Marketing Will Become the Centerpiece of Library Communications
7. Video-Based Social Media Will Be Key to Reaching New Audiences
8. Marketing Automation Software Will Consolidate Library

Source: <https://blog.techsoup.org/posts/8-library-marketing-trends-for-2021-you-cant-ignore>